

ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ КАТЕРИНИ БІЛОКУР ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У творчості Катерини Білокур втілений характер українського етносу, все її життя проникнуте болем є відображенням долі українського народу. Мріючи бути художником – вона їм стала, не дивлячись на те, що не закінчила ніяких вузів, вона народилась малювати життєдайні квіти. В цих квітах – синтез любові українців до природи та землеробського характеру. Бо дуже часто символи і мотиви квітів зустрічаються в українському фольклорі.

Катерина Білокур квіти просто боготворила, і в житті жодної не зірвала. Тому вивчення такої яскравої особистості, як Катерина Білокур, що виразила українську культуру індивідуально і геніально, є дуже актуальним питанням.

Коли 1954 року всесвітньо відомий маестро Пабло Пікассо побачив на міжнародній виставці в Парижі картини Катерини Білокур, кажуть, що він довго стояв біля них, мов загіпнотизований, а потім назвав її геніальною й порівняв із Серафін Луїз із міста Санлі, відомою художницею, що вславилася в наївному мистецтві й також малювала квіти. І додав: «Якби в нас була такого рівня художниця, ми змусили б світ заговорити про неї».

Через два роки Катерині Білокур було присвоєно звання народного художника України. Її ім'я стало знане в республіці й поза її межами, про неї пишуть статті, в Богданівку, раніше богом забуте село, як казала сама Білокур, почали навідуватися гості з Києва, її згадують поряд із славетними примітивістами Анрі Руссо, Іваном і Йосипом Генераличами, Марією Приймаченко, Ніко Піросманішвілі, Ганною Собачко-Шостак. А до цього були довгі роки сповненого буденної тяжкої праці сільського життя, голод, розруха, колективізація, війна, знову голод 1946 року. Все це пережила Катерина Білокур, як і мільйони українських селянок, але зуміла завдяки своєму величезному, даному Богом талантові й дивовижній наполегливості сягнути вершин успіху і прославити українське мистецтво на цілий світ. Їй довелося пережити осуд і нерозуміння односельців, які вбачали в її заняттях малюванням спробу ухилитися від роботи. Вона зустріла нерозуміння матері, що вважала її малювання безглуздом, і все-таки, подолавши ці такі непрості в сільському

житті перешкоди, вона самотужки, крок за кроком відкривала для себе таємниці живопису. Не маючи коштів на фарби й пензлі, готувала їх сама з рослин та щетини, не маючи спеціальної художньої освіти, альбомів та книжок, навчалася у природи.

«В будні мені малювати заборонялося, – згадує вона про свою молодість у листі до художника Матвія Донцова. – А лише в неділю, після обіду, як уже все впораю».

На більшості з полотен Катерини Білокур стоїть авторський напис: «Малювала з натури Катерина Білокур». Справді, природа, «натура» були її головними вчителями, а квіти – найулюбленішими мотивами. «Квіти, як і люди, – живі, мають душу!» – казала художниця й тому ніколи не зривала їх, а змальовувала, сидячи біля стеблини чи куща, бо вважала, що «зірвана квітка – вже не квітка».

Не зазнавши особистого щастя, бачачи довкруг себе злидні й гризоти щоденної боротьби за існування, Катерина Білокур у квітах, у малюванні їх бачила високий сенс.

Малюючи їх, вона неначе сягала найдосконалішої, найгармонійнішої краси, яку закладено природою в квітах. І донині точаться суперечки щодо приналежності творів Білокур: чи то до професійного живопису, чи то до народного мистецтва. Проте всі дослідники її творчості одностайно визнають високу філософську насаженість їх, глибоке осмислення життя. Зображені на її полотнах квіти, овочі, предмети побуту осяяні її незвичайним чуттям кольору, оживлені її філігранною майстерністю й сприймаються як величальний гімн природі, людині.